

Motion till riksdagen 2019/20:2610

av **Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M)**

Angående e-tjänster

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till bredband så att e-tjänster kan nyttjas i större utsträckning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På många håll arbetas det i dag i svenska kommuner och landsting med olika e-tjänster. Sensorer, kameror, appar och chip är exempel på teknik som alltmer används även inom välfärden. Det finns testbäddar som möjliggör att man under kontrollerade former testar innovationer inom äldreomsorg och sjukvård i verklig miljö av slutanvändarna.

E-tjänster är, eller borde vara, en prioriterad fråga. De är definitivt ett av flera sätt för kommunerna och landstingen att nyttja den nya tekniken. Kommunerna tvingas tydliggöra och strukturera sina arbetsprocesser. Det leder sammantaget till en ökning av den upplevda kvaliteten av tjänsterna, att man arbetar mer effektivt samtidigt som förutsättningarna förbättras att klara den långsiktiga finansieringen av välfärden.

Välfärdsteknik är en potentiellt stor framtidsbransch eftersom befolkningsutvecklingen med en allt större andel äldre ser ut som den gör i en stor del av västvärlden. Sverige får många studiebesök från utlandet, till exempel till Robotdalen i Västerås, som vill veta hur vi gör. Vi är inte unika inom teknikutveckling generellt men vi sticker ut genom att vi fokuserar på att hitta hjälpmedel som förstärker människors egen förmåga att klara sig själv. Det ska vi vara stolta över.

Sverige har goda grundförutsättningar. Vi har redan många fungerande system och infrastruktur, och en stor del av välfärden är offentlig. Det finns öppna API, Application Programming Interface, med standardiserade och öppna data tillgängliga för alla, som är en förutsättning för explosionen av nya appar och tjänster. Samtidigt blir elektroniska produkter allt billigare och därmed tillgängligare för fler.

E-hälsa och e-hemtjänst är två exempel på områden med e-tjänster som rör välfärden. De medför fördelar för den enskilda individen som högre livskvalitet, större brukarinflytande och minskad oro samtidigt som bättre kontroll över arbetsprocessen och tillvaratagandet av förbättringsförslag från användarna ger bättre fungerande tjänster och lägre kostnader, vilket sammantaget bidrar till samhällsekonomiska vinster. Vad gäller e-hälsa kan man exempelvis med hjälp av telemedicin eller appar bedriva diagnosticering eller rehabilitering på distans som medför ökad trygghet för patienten som även slipper restider, och även vårdcentraler på nätet ger bättre tillgänglighet. Sjukhus och vårdcentraler avlastas och de kan fokusera på dem som verkligen behöver hjälp. Samhället har mycket att vinna på e-tjänster.

Då gäller det att ersättningarna är rimliga. Sveriges Kommuner och Landsting har beslutat om en rekommenderad taxa för digitala läkarbesök efter att notan för utomlänsvård för många landsting har blivit hög. Att inte en digital vårdcentral ska ha samma ersättning anser många vara rimligt men samtidigt behöver mer fokus ligga på kvaliteten. Vad är det exakt som levereras? Det kommer att hända mycket på området, även i närtid, och vi kommer att bli allt bättre på att bedöma och prissätta korrekt. Ökad transparens med tydligare specifikationer i fråga om vad som levereras och till vilken kvalitet är en positiv konsekvens.

Det gäller att ta till vara det arbete som görs. Det finns många framgångsrika digitaliseringsprojekt där deltagarna är nöjda och som växer, men i långsam takt. Njursviktsprogrammet på Njurmedicinen på Skånes universitetssjukhus i Malmö och Lund är ett sådant. Mycket annat ligger i startgroparna, vilket är spännande. Vi behöver alla hjälpas åt – både offentliga och privata aktörer. Att då som regeringen aviserar stoppa företag i denna sektor från att göra vinst kan få allvarliga konsekvenser. Det är ofta entreprenörer som hittar på nya och mer effektiva sätt att arbeta som sedan tillämpas även av de offentliga aktörerna. Den besparing som följer kan inte enbart falla landstinget/regionen till del.

Eftersom alla aktörer behövs, både offentliga och privata aktörer, behöver man se över hur Sverige blir bättre på att implementera det som är testprojekt i större skala. Exempel på frågor som behöver besvaras: Vem tar produktägarskapet? Behövs det en incitamentsstruktur för det privata näringslivet? Om ja, hur ska den se ut? Det behöver finnas en insikt i att en del av besparingen måste bidra till att driva innovation.

Vår slutsats är att det behöver tillsättas en utredning med fokus på implementeringsprocessen för e-tjänster inom välfärden. Med utgångspunkt i att vi på nationell nivå i samverkan med kommuner och landsting tar ansvar för att innovationer inom välfärden prioriteras, hur vi säkrar goda förutsättningar för projekt i samverkan med näringslivet liksom att det i anslutning till framgångsrika projekt finns en plan för implementeringsprocessen, dvs. hur de kan rullas ut i större skala i hela landet. Helt enkelt: Hur blir Sverige bäst på att implementera innovation?

En förutsättning för e-tjänster är att bredband med hög överföringshastighet byggs.

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Ann-Britt Åsebol (M)